

Sygn. akt V CSK 457/13

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa E. S.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej [...] w N.
o uchylenie uchwały,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 kwietnia 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądowym, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Cel wymagań przewidzianych przez art. 398⁴ § 2 k.p.c., może być zatem osiągnięty tylko wtedy, gdy skarżący powoła i uzasadnieni istnienie przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest konsekwencją oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

2. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwana powołała się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), to jest art. 24 ust. 2 i 5 ustawy z 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (tekst jedn. Dz. U. z 2013, poz. 1443; dalej: „pr. spółdz.”), ale także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Pozwana stwierdziła, że w orzecznictwie sądowym w różny sposób wyznacza się granice między zwykłym niedbalstwem a kwalifikowanymi postaciami winy, które na gruncie art. 24 ust. 2 i 5 pr. spółdz. są przesłankami decydującymi o wykluczeniu członka ze spółdzielni. Pozwana przytoczyła orzeczenia Sądu Najwyższego, w których - jak stwierdziła - w sposób bardzo srogi oceniono każde zachowanie członka, które ma charakter nieprzestrzegania decyzji organów spółdzielni, działania na jej szkodę, przekraczania granic dopuszczalnej krytyki, nieprawidłowego powołania organów spółdzielni i uczestniczenia w działalności tych organów. Wskazała też na orzeczenia, w których - tak samo jak Sądowi orzekającemu w niniejszej sprawie - przyjęto, że tylko i wyłącznie umyślne działanie

członka lub jego działanie rażąco niedbałe, będące na granicy winy umyślnej może w określonych okolicznościach uzasadniać wykluczenie członka ze spółdzielni.

Zdaniem pozwanej, w literaturze brak wypowiedzi, które by jasno wyjaśniały, jakie zachowanie członka uzasadnia jego wykluczenie z grona członków spółdzielni.

Pozwana stwierdziła, że ta rozbieżna linia orzecznicza sprawiła, że Sąd Apelacyjny w [...] w zbliżonym czasie różnie ocenił przesłanki wykluczenia z grona członków pozwanej spółdzielni, powoda w niniejszej sprawie oraz osoby, której pozwana stawiała zbieżne zarzuty.

Te wywody pozwana podsumowała stwierdzeniem, że skarga kasacyjna jest uzasadniona w sposób oczywisty.

4. Podstawą wykluczenia powoda z grona członków pozwanej spółdzielni był art. 24 § 2 pr. spółdz. W przepisie tym ustawodawca odwołał się do pojęć „wina umyślna” i „rażące niedbalstwo”, jako charakteryzujących postawę członka, a zatem jego działania lub zaniechania w relacji do spółdzielni, które ocenić trzeba jako sprzeczne ze statutem spółdzielni lub dobrymi obyczajami. Szczegółowe przyczyny wykluczenia ma określać statut spółdzielni. Z samej zatem ustawy wynika, że o wykluczeniu z grona członków spółdzielni decyduje kwalifikowana postać zawinienia członka, który dopuścił się działań lub zaniechań w statusie spółdzielni określonych jako stanowiące podstawę wykluczenia ze spółdzielni.

Wina umyślna polega na tym, że określona osoba ma zamiar osiągnięcia pewnego stanu i podejmuje działania w celu jego zrealizowania. Niedbalstwo zaś jest postacią winy nieumyślnej, występującą wtedy, gdy określona osoba nie ma wprawdzie zamiaru osiągnięcia pewnego stanu, doprowadzenia do pewnego skutku, ale nie zachowuje należytej staranności w postępowaniu, a to może wywołać ten niepożądany przez nią stan lub skutek. Skoro w art. 24 § 2 pr. spółdz. ustawodawca stwierdził, że tylko rażąca jego postać usprawiedliwia wykluczenie ze spółdzielni, to oznacza to, iż działanie lub zaniechanie członka, które w konkretnych okolicznościach faktycznych może być uważane za naruszające postanowienia statutu spółdzielni lub dobre obyczaje, na taką kwalifikację musi zasługiwać. Trafnie wskazał Sąd Apelacyjny orzekający w niniejszej sprawie,

że wyznaczenie granicy między niedbalstwem a rażącym niedbalstwem musi być dokonane na kanwie okoliczności konkretnej sprawy. Jest tak i z tego powodu, że zgodnie z art. 24 § 2 pr. spółdz. szczegółowe przyczyny wykluczenia z grona członków spółdzielni mają być określone w statucie, a sam ten przepis określa jedynie charakter i stopień zawinienia, jaki ma cechować zachowanie uznane w statucie za podstawę wykluczenia z grona członków spółdzielni.

Trudno w tej sytuacji oczekiwać, a do tego zdają się zmierzać wnioski skarżącego, że Sąd Najwyższy na kanwie problemów ujawnionych w niniejszej sprawie określi katalog zachowań, które mogą uzasadniać wykluczenia członka ze spółdzielni.

5. Powołanie się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na jej oczywistą zasadność przy jednoczesnym wskazaniu, że przepis będący podstawą rozstrzygnięcia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie jest obarczone logiczną sprzecznością. Zauważyć też trzeba, że występowanie tej podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zostało przez pozwaną w żaden sposób umotywowane, poza samym tylko odwołaniem się do pojęć użytych w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Takie zredagowanie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala stwierdzić, żeby skarga była oczywiście uzasadniona, a więc już na pierwszy rzut oka i bez potrzeby przeprowadzania bardziej złożonych rozumowań (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 stycznia 2011 r., IV CSK 485/10, nie publ. oraz z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, BSN 2003, nr 5, poz. 8).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu.

[aw]

jw